

НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ
“Правни аспекти савремених друштвених кретања у Републици Србији” -
за период 01.01.2019. – 31.12.2021. године

Издавач

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Правни факултет

За издавача

Проф. др Душанка Јововић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Јелена Беловић, руководилац пројекта

Секретар пројекта

Проф. др Страхиња Миљковић

Уређивачки одбор

Проф. др Душанка Јововић
Проф. др Владимир Боранијашевић
Проф. др Олга Јовић Прлаиновић
Проф. др Дејан Мирковић
Проф. др Бојан Бојанић
Проф. др Здравко Грујић

Технички уредник

Младен Тодоровић

Дизајн корица

Кварк Краљево

Штампа

Кварк Краљево

Тираж:

50 примерака

ISBN 978-86-6083-077-9

**Штампање овог зборника помогло је Министарство просвете, науке и
технолошког развоја Републике Србије**

Др Данијела ПЕТРОВИЋ*

342.738(497.11)
351.75:621.397.4

ПОВРЕДА ПРАВА НА ПРИВАТНОСТ ВИДЕО НАДЗОРОМ

Апстракт: Примена видео надзора постаје део свакодневног живота. Бројне предности у смислу превентивног деловања на потенцијалне починиоце кривичних дела или прекршаја утицале су на широку примену видео надзора и снимања. Чињеница да се снимањем може доћи до података о личности захтева информисање појединаца о томе да су подвидео надзором. Поставањем слика камера и натписа да је простор покривен видеонадзором сматра се да су сви који се у простору налазе информисани и да су пристали дабуду снимани. Уколико појединци нису информисани о постојању видео надзора можедоћи до повреде права на приватност и захтевима за накнадом штете која повредом правана приватност настаје. Важно је истаћи да је велики број услуга немогуће користитиуколико не желите да будете снимани. У том смислу је право на приватност угрожено,појединци су без обзира на то што не желе да буду снимани приморани да на то пристану.

Постојећа правна регулатива није посебно регулисала повреду права на приватност видеонадзором, већ се заштита права остварује у складу са Законом о заштити података оличности. Анализом у раду указује се на неопходност адекватног регулисања ове области идају препоруке и смернице за то.

Кључне речи: *право на приватност, видео надзор, људска права, накнада штете.*

УВОД

Развој технологије и софтвера утицао је на примену модерних достигнућа у свим сферама људског живота. Примена нових технологија је углавном оправдана и корисна јер олакшава животи рад људи, али неретко прекомерна и недовољно контролисана што може довести до угрожавања и повреде људских права. Чињеница да обим и потреба за видео надзором, као и обрада прикупљених података још увек нису адекватно регулисани ствара подстицаје за злоупотребу података, потешкоће и недоумице у вези са

---

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, daniijela.petrovic@pr.ac.rs

доменом који се може снимати, као и границе до које се може задирати у приватност појединаца.

Основна замисао у вези са применом технологије јесте да се помогне људима да свет ставе под контролу и живот учине предвидљивим, али је то измакло контроли те је створен „одбегли свет“ у коме су створене веће претње од оних које долазе споља.¹

Важно питање у вези са видео надзором јесте питање ефекта који се његовом применом остварује, односно питање ефикасности примене видео назора. Веома је тешко утврдити конкретан допринос видео надзора у спречавању кривичних дела и инцидената уопште. Оно што је несумњиво јасно јесте да се снимањем долази до података о личности појединаца чиме њихово право на приватност може бити повређено или угрожено.

1. ПОЈМОВНО О ВИДЕО НАДЗОРУ

Под видео надзором се подразумева систем оптичке контроле и надзор путем камера који могу да поставе јавне власти и приватна лица.² Реч је о систему који обухвата већи број камера и дигитални снимач који врши обраду сигнала и дистрибуцију слике. Камере су повезане са контролним центром у коме се посматра и надгледа простор који је надзором покривен. Дигитални снимач је срж надзора и израђује се у више резолуција. Видео надзор се дефинише и као телевизијски систем у оквиру кога се сигнал не дистрибуира широј јавности, већ ограниченом кругу субјеката који путем праћења сигнала на мониторима врши надзор и друге безбедоносне функције на одређеном простору.³

Примена видео надзора отпочела је шездесетих година 20. века у Великој Британији⁴ и САД, али се интензивније користи последње две деценије. Сматра се да је примена видео надзора посебно добила на значају након терористичких напада у Њујорку и Вашингтону 2001. године и Лондону 2005. године.

У Србији, односно Београду примена видео надзора датира из 1978. године када је постављено 24 камера. Нових 60 камера постављено је због Универзијаде 2009. године, док је у оквиру пројекта „Безбедан град“

---

¹ Е. Gidens, *Odbegli svet*, Stubovi kulture, Beograd, 2005, 60.

² В.Димитријевић, Видео-надзор у јавном и приватном простору, *Правни записи*, Правни факултет Универзитета Унион у Београду, 2010, год. 1, бр. 2., 390-399.

³ А. R. Matchett, *CCTV for security professionals*, Elsevier Science, Burlington:2003, 236.

⁴ Деведесетих година 20. века Велика Британија је потрошила значајна средства (две трећине годишњег буџета) на увођење видео надзора, посебно након терористичког напада у коме су страдала двојица десетогодишних дечака, Р. Кнеппер, *How Situational Crime Prevention Contributes to Social Welfare*, *Liverpool Law Rev*, 2009, 30 (1), 57-75.

извршена замена старих и постављање нових камера. Висока резолуција постављених камера омогућила је полицији да пребројава људе на одређеном простору, препозна регистарске таблице, анализира прикупљени материјал и сл. Видео надзор у Београду данас чини систем који обухвата 262 локације које су покривене камерама и 40 камера које бележе саобраћајне прекршаје.⁵ Наведеном броју треба додати велики број камера инсталиран од стране појединаца, али и видео надзор који представља део интегрисаног система заштите банака, пошта, пословног простора.

Примена видео надзора у Републици Србији регулисана је посебним прописима. За потреберегулисања примене видео надзора раскрсница и саобраћајница у Београду донета је Обавезна инструкција о условима коришћења и одржавања система видео надзора. Инструкцијом су детаљно и стриктно регулисани права приступа, процедуре преузимања снимака из архиве, разграничене одговорности организационих јединица Полицијске управе и прецизиран начин одржавања система.⁶ Обезбеђење државне границе подразумева примену видео надзора у циљу прикупљања и евидентирања података, што је регулисано Законом о заштити државне границе.⁷ Обавеза примене видео надзора постоји и у случају организовања спортских догађаја што је предвиђено Законом о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама.⁸

Смисао видео надзора јесте повећање сигурности грађана, смањење страха од криминала, осигурање имовине и др. Увођење видео надзора и примена софтверских решења за аналитичку обраду видео материјала доприноси ефикасности рада полиције и повећању безбедности у заједници.

Видео надзор се може вршити камерама које су видљиве, али и камерама које се камуфлирају у разне предмете (сат, слику и сл.) што се моће подвести под тајни видео надзор.⁹ Примена тајног видео надзора може бити примењивана само у случају спречавања тешких кривичних дела и прекршаја.

---

⁵ Више на: <https://www.blic.rs › vesti › beograd › u-beogradu-su-p...15.09.2021>

⁶ Обавезна инструкција о условима коришћења и одржавања система видео надзора градских саобраћајница и раскрсница за град Београд, 2011, доступно на: <https://www.srbija.gov.rs/vest/152338>, 12.09. 2021.

⁷ Закон о заштити државне границе "Службени гласник РС", бр. 97 од 27. октобра 2008, 20 од 24. фебруара 2015 - др. закон

⁸ Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама ("Сл. гласник РС", бр. 67/2003, 101/2005 – др. закон, 90/2007, 72/2009 – др. закон, 111/2009, 104/2013 – др. закон и 87/2018).

⁹ И. Жарковић, Мере електронског надзора запослених и право на приватност на радном месту, *Журнал за криминалистику и право*, 2015, 171.

Масовна примена видео надзора остварена је захваљујући развоју и промени информационо - комуникационих технологија. Доступност средствима комуникације и примена информационих технологија утицали су на усложњавање праћења злоупотреба и стварала услов за појаву нових облика криминала.

2. ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАЦИ ВИДЕО НАДЗОРА

Једна од основних предности видео надзора јесте пораст јавне безбедности. Надзор јавног простора, али и приватног власништва, као и ефекат одвраћања који видео надзор има (или би требало да има) утиче на сигурност власника и укупну сигурност једног друштва. Примена видео надзора претпоставка је смањења нивоа криминала што представља предност његове примене. Потенцијални починиоци кривичног дела или прекршаја избегавају места која су под видео надзором, чиме се делимично може утицати на ниво криминала. Предност видео надзора у случају када су кривична дела или прекршаји већ учињени јесте идентификовање и хватање починиоца. Прикупљени снимци и подаци са снимака омогућавају откривање трагова и доказа у вези са делима која нису у складу са законом.

Значајне погодности примене видео надзора остварују се у области саобраћаја. Камере на семафорима утичу на понашање учесника у саобраћају, али и пружају информације о стању на путевима у реалном времену. У том смислу примена камера у саобраћају утиче на ниво квалитета и удобности живота.

Предности видео надзора упоређењу са људским посматрањем указују да је видео надзор далеко ефикаснији. Примена технологије омогућила је откривање детаља и особина невидљивих људском оку, значајно побољшала држање под контролом догађаја, чињеница и понашања која би могла да измакну пажњи посматрача на лицу места. Могућност праћења догађаја видео надзором омогућава прикупљање слика и снимака са више уређаја постављених на више локација што доприноси потпунијем сагледавању детаља важних за утврђивање чињеница. Значајна предност видео надзора односи се и на могућност чувања снимака и слика и њихово репродуковање за даље употребе.

Основни недостатак система видео надзора јесте злоупотреба прикупљеног материјала и података. Примена видео надзора може бити моћно средство уколико се примењује у складу са законом и наменом којој служи. Међутим може бити још моћније уколико се злоупотребљава. Злоупотреба видео надзора може настати из више разлога који се односе на криминалну

злоупотребу, институционалну злоупотребу, злоупотребу у личне сврхе, дискриминацију и војерство.¹⁰

Чињеница да се видео надзором поред података о починиоцима кривичних дела, односно прекршаја може доћи и до података о појединцима који нису непосредни учесници у догађају, већ је реч о појединцима који су се случајно ту нашли, може да доведе до повреде права на приватност.

Једна од примедби на примену видео надзора односи се на високе трошкове које инсталирање система видео надзора узрокује. Критике се односе на (не)оправдано високе трошкове у односу на ограничене резултате примене. Наведене критике налазе основа у чињеници да се и поред значајног броја камера појединце који су склони ризику не могу да спрече у извршењу кривичног дела. То се посебно односи на терористе, бомбаше самоубице и сл.

У дефинисању потребе за видео надзором неопходно је наћи равнотежу између јавне сигурности и приватности. Иако је заштита људских права и права на приватност важна и неопходна, примат сигурно има јавна безбедност.

3. (НЕ)ЕФИКАСНОСТ ВИДЕО НАДЗОРА

Подељена су мишљења о ефекту видео надзора на ниво безбедности и криминала. Истраживањима која су реализована у развијеним земљама Европе и САД упоређиван је ниво криминала пре и после инсталирања видео надзора. Добијени резултати указују на утицај видео надзора на ниво криминала, али и на чињеницу да видео надзор различито утиче на различита кривична дела.

У оквиру истраживања које је реализовано у Великој Британији 2002. године којим је било обухваћено 22 локације указано је на значајан утицај видео надзора на смањење имовинских кривичних дела, али не и насилних.¹¹ У оквиру каснијег истраживања утицаја видео надзора на ниво и врсте криминала утврђено је да је смањење криминала на паркинзима било чак 51%, али да није било значајнијег смањења нивоа криминала у оквиру стамбених зграда, јавног превоза и у самом центру града.¹²

Истраживање ефикасности видео надзора у смањењу криминала у оквиру шведске студије показало је смањење криминала у распону од 24 -

---

¹⁰ What's Wrong With Public Video Surveillance? – American Civil Liberties Union, доступно на: <https://www.aclu.org/other>, 15.09.2021

¹¹ B. C. Welsh, D. Farrington, Crime prevention effects of closed circuit television: a systematic review, 2002, 6-7.

¹² B. C. Welsh & D. P. Farrington Public Area CCTV and Crime Prevention: *An Updated Systematic Review and Meta-Analysis*, *Justice Quarterly*, 26:4, 2009, 716-745.

28% на улицама и градским станицама подземне железнице, али без позитивних ефеката на паркиралиштима или приградским станицама подземне железнице. Такође је указано да видео надзор може помоћи у смањењу проблема на фудбалским стадионима и у смањењу крађе у продавницама робе широке потрошње.¹³

Видео надзор је средство које може да буде од користи у смањењу нивоа криминала. Да ли ће и колико ниво криминала бити смањен зависи и од способности људи који врше надзор над системом камера и капацитета полиције да на снимљене проблеме реагује.

4. ВИДЕО НАДЗОР И ПРАВО НА ПРИВАТНОСТ

Примена видео надзора у циљу очувања јавног реда и мира, односно безбедности у једном друштву оправдана је, пожељна и неспорна. Прикупљање података о појединцима, њихова неадекватна обрада или злоупотреба јесу спорни и озбиљна су претња повреди људских права, пре свега права на приватност.

Повредама права на приватност видео надзором доприноси то што заштита овог права није адекватно регулисана. Право на приватност се сматра природним правом сваког појединца, правом које се по себи подразумева, те се сматра да његова посебна заштита и није неопходна. Све учесталије повреде овог права, чињеница да није јасно дефинисана приватна сфера живота сваког појединца, ни утврђена граница преко које не сме задирати у приватни живот, захтевају адекватно уређење ове области. Инсистирање на заштити права на приватност неопходно је и због чињенице да смо на повреду овог права као појединци и те како осетљиви. Постојећа правна регулатива у Републици Србији није посебно регулисала повреду права на приватност видеонадзором, већ се заштита права остварује у складу са Законом о заштити података о личности.¹⁴ Поред Закона о заштити података о личности заштита права на приватност делом се остварује у

---

¹³ G. Alexandrie, Surveillance cameras and crime: a review of randomized and natural experiments, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* Volume 18, 2017 - Issue 2, 210-222.

¹⁴ Под „податком о личности“ се према закону подразумева сваки податак који се односи на физико лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што је идентификациони број, податак о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета.¹⁴ Свака информација о физичком лицу без обзира на носач информације (филм, електронски медиј, трака и сл.) сматра се податком о личности, чл. 4. ст.1. Закона о заштити података о личности, „Сл. гласник РС“, бр. 87/2018.

законима који се односе на социјалну заштиту, обезбеђење, закону области здравства, саобраћаја, игара на срећу и сл.

Неадекватна заштита повреде права на приватност присутна је и развијеним земљама света. Због неадекватног законског оквира и регулативе велике компаније као што су Микрософт¹⁵, ИБМ¹⁶, Амазон¹⁷ донеле су одлуку да забране продају својих софтвера за препознавање лица полицији док се не обезбеди адекватна заштита приватности грађана. Повреда права на приватност због коришћења технологије за препознавање лица била је предмет случаја на суду у коме је активистичка организација Либерти добила случај против полиције.¹⁸

Питање повреде права на приватност видео надзором поред повреда које могу настати као последица снимања на јавним местима може настати и у затвореном простору у оквиру институција, тржних центара, факултета и сл. У даљем тексту рада указујемо на бројне области у којима право на приватност може бити угрожено, односно повређено.

Једно од важнијих питања у вези са повредом права на приватност видео надзором јесте питање повреде права запослених. Питање приватности на радном месту је сложено и вишеструко. Примарна делатност привредног друштва не подразумева обраду података, али се у оквиру сваког привредног друштва обрађују подаци о личности.

Основни разлог електронског надзора послодавци виде у порасту продуктивности запослених, избегавање правне одговорности, спречавање неовлашћеног приступа и сл.¹⁹ Постоје ставови да се видео надзор не може користити у циљу контроле спровођења обавеза радника, већ у циљу заштите имовине послодавца и запослених. О постојању видео надзора неопходно је обавестити запослене, инсталирање камера се не може вршити по нахођењу послодавца, а надзор треба ограничити како би право на приватност било заштићено. Како у правној заштити постоји празнина у области заштите права на приватност запослених неопходно је едуковати запослене о њиховим правима. Уколико радник сматра да је његово право на приватност угрожено има право да поднесе тужбу за накнаду штете услед недозвољене

---

¹⁵ <https://www.vox.com/recode/2020/6/10/21287194/amazon-microsoft-ibm-facial-recognition-moratorium-police>

¹⁶ <https://www.forbes.com/sites/korihale/2020/06/15/amazon-microsoft--ibm-slightly-social-distancing-from-the-8-billion-facial-recognition-market/?sh=476878014a9a>

¹⁷ <https://www.theguardian.com/technology/2020/jun/10/amazon-rekognition-software-police-black-lives-matter>

¹⁸ <https://www.libertyhumanrights.org.uk/issue/liberty-wins-ground-breaking-victory-against-facial-recognition-tech/>

¹⁹ M. R. Bueckert, *Electronic Employee Monitoring: Potential Reform Options*, *The Law of Employee Monitoring in Canada*, Lexis Nexis Canada, 2009, 99–115.

обrade података. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у случају непоштовања и неспровођења Закона о заштити података о личности може по службеној дужности или по пријави лица чија су права повређена да изврши надзор и уколико утврди повреду Закона изрекне меру обуставе обраде података или брисање података о личности. Неспровођење закона може бити основ за покретање прекршајних поступака у којима се по сваком причињеном прекршају може изрећи казна од 1.000.000 динара.²⁰

Јавности је познат случај Музеја Понишавља у Пироту у коме је инсталиран видео надзор који је превасходно требао да служи заштити имовине. Камера је без знања постављена и у радном простору у коме је боравило троје запослених, а снимљени материјал чуван је на рачунару директора. Изнад главног улаза у музеј постављен је микрофон, тако да су прислушкивани запослени, али и посетиоци музеја. Накнадним прегледом на лицу места утврђено је да видео надзора није било у просторијама где су се налазили музејски експонати, чак ни у Археолошком центру, али га је било у радној соби кустоса. Камере нису биле намењене чувању имовине музеја већ надгледању запослених због чега је Повереник за заштиту информација од јавног значаја и заштиту података о личности поднео кривичну пријаву против директора музеја због злоупотребе службеног положаја, неовлашћеног фотографисања, прислушкивања и снимања.²¹ Повереник је наложио уклањање камера јер је баланс између сврсисходности и приватности нарушен.

Повереник се огласио и поводом случаја који је изазвао реакцију јавности а односи се на случај Бершка и камера које су постављене на плафону у делу са кабинама за пресвлачење. Према надлежнима у Бершки су камере постављене само у делу где се налази благајна, али је повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности најавио отварање поступка надзора ради утврђивања чињеница.²² Уколико потрошачи посумњају да су снимани неопходно је да се обрате Поверенику.

Важно питање у вези са повредом права на приватност представља питање повреде овог права у оквиру затворских установа. Посебно питање

---

²⁰ Више на: <https://www.ekapija.com › news › oprezno-sa-video-nadzorom, 20.09.2021>

²¹ [Sve što treba da znate o video nadzoru na poslu, доступно на: https://poslovi.infostud.com › savet, 20.09.2021](https://poslovi.infostud.com › savet, 20.09.2021)

²² Исти случај забележен је у тржном центру Ванкдорф у Берну када су реаговале надлежне институције у Швајцарској. Утврђено је да камере које су постављене у Бершкој имају могућности снимања 360 степени што није дозвољено, јер снимањем у кабини угрожава приватност купаца. Решење је пронађено у постављању огласне табле којом се ограничава могућност снимања камера, <https://www.euronews.rs › Srbija › Друштво, 20.09. 2021>

представља превентива криминалитета у оквиру затворских установа, али и питање права на приватност затвореника на одслужењу казне. Основна намена видео надзора у затворима јесте праћење затвореника како би се спречила нежељена понашања и предупредили нежељени догађаји. Поред затвореника могуће је пратити и понашања затворског особља и могућности прекомерне употребе силе.

У установама за издржавање казне у Републици Србији видео надзором покривене су заједничке просторије и ходници, док ду спаваоне и тоалети без видео надзора. Овакав надзор у складу је са међународним стандардима, али је у исто време и ризичан, јер због великог броја осуђеника у собама постоји велики безбедоносни ризик.²³ Примена видео надзора у затворским установама омогућава већу контролу и интензивнију заштиту, али доприноси ограничавању права и слобода осуђеника што захтева адекватну регулацију ове области како би се остварила заштита права на приватност гарантована међународним документима.

Посебно важно питање када је реч о подацима о личности представља обрада прикупљених података.²⁴ Обрада података о личности мора бити законита, транспарентна, односно да има правни основ. Чланом 12. став 1. Закона обрада података је законита уколико је испуњен један од услова предвиђених законом.²⁵

---

²³ А. Batrićević, I. Stepanović, Video nadzor, bezbednost i pravo na privatnost u zatvorima, *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*, 2020 / Vol. XXXIX / 2-3/27-44.

²⁴ Под обрадом података подразумева се свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности или њиховим скуповима, као што су прикупљање, бележење, разврставање, груписање, односно структурисање, похрањивање, уподобљавање или мењање, откривање, увид, употреба, откривање преносом, односно достављањем, умножавање, ширење или на други начин чињење доступним, упоређивање, ограничавање, брисање или уништавање, Чл. 4. ст.3. Закона о заштити података о личности, „Сл. гласник РС“, бр. 87/2018.

²⁵ Да би обрада података била законита неопходно је да буде испуњен један од следећих услова предвиђених законом:

- 1) лице на које се подаци о личности односе је пристало на обраду својих података о личности за једну или више посебно одређених сврха;
- 2) обрада је неопходна за извршење уговора закљученог са лицем на које се подаци односе или за предузимање радњи, на захтев лица на које се подаци односе, пре закључења уговора;
- 3) обрада је неопходна у циљу поштовања правних обавеза руковоаца;
- 4) обрада је неопходна у циљу заштите животно важних интереса лица на које се подаци односе или другог физичког лица;
- 5) обрада је неопходна у циљу обављања послова у јавном интересу или извршења законом прописаних овлашћења руковоаца;
- 6) обрада је неопходна у циљу остваривања легитимних интереса руковоаца или треће стране, осим ако су над тим интересима претежнији интереси или основна права и

Питање прикупљања података о личности и њихове обраде представља важна и осетљива питања. Постоје ставови да се приватност података може посматрати као питање својине над подацима и да је важно коме подаци припадају.²⁶

5. ЗАШТИТА ПОДАТАКА У ЗАКОНОДАВСТВУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Употреба камера и уређаја за снимање представља питање које изазива различиту реакцију и ставове о оправданости. И поред бројних предности видео надзора на које је у раду указано постоји забринутост дела друштва која се односи на повреду права на приватност. Немали број појединаца сматра да видео надзор представља претњу њиховој приватности и указује на могућност злоупотребе података о личности.

Последњих неколико година сведоци смо кршења парава на заштиту личних података и скандала са Фејсбука, еБаи-а, Вибера. Стотине милиона личних података појединаца (бројеви социјалног осигурања, адресе, кредитни бодови итд.) били су угрожени. Потреба за заштитом података постала је актуелна и значајна област и тема која заокупља пажњу светске јавности.

Заштита података у ЕУ обухвата сет директива којима се грађанима омогућава заштита личних података. Једна од значајнијих директива јесте Директива 95/46/E353²⁷ Европског парламента и Већа о заштити физичких лица у погледу поступања са личним подацима. Према овој директиви лица о којима се прикупљају подаци имају право да буду обавештена о прикупљању личних података. Под личним податком се према директиви подразумева сваки податак који се односи на физичко лице које је идентификовано или се може идентификовати. Директивом није посебно уређено питање у вези надзором послодавца, али се указује на неопходност поштовања приватности запослених.

Друга важна директива којом је предвиђено регулисање заштите права на приватност јесте Директива 2002/58/E354²⁸ која се односи на обраду

слободе лица на које се подаци односе који захтевају заштиту података о личности, а посебно ако је лице на које се подаци односе малолетно лице.

²⁶ Snouden E., *Trajno zabeleženo* (drugo izdanje), Vulkan izdavaštvo, Beograd2020, 208.

²⁷ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data; Official Journal, L 281, 23. 11. 1995, 31–50.

²⁸ Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002. concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic

личних података и заштиту приватности у јавном сектору електронских комуникација. Ова директива се односи на јавне мреже и пресретање комуникација.

Заштита личних података у ЕУ остварује се путем регулативе којом се грађанима омогућава заштита права на приватност. Регулација за заштиту података ГДПР (GDPR – General Data Protection Regulation)²⁹ ступила је на снагу маја 2018. године. Иако се не односи изричито на видео надзор ГДПР регулатива видео записује као личну информацију и налаже свима који поседују и управљају видео надзором да пажљиво поступају са доступним подацима, да их адекватно прикупљају, обрађују и одговорно управљају утицајем на приватност. ГДПР су дефинисана пет принципа на којима почива заштита личних података:

1. *Јасно оправдана сврха* – организације морају имати оправдану законску основу прикупљања и процесирања личних података;
2. *Приватност у пројектовању система* – ГДПР налаже да приватност мора бити приоритет током процеса пројектовања и пуштања система у рад. Ризици треба да буду очекивани, а циљ мора бити спречавање инцидентних догађаја пре него што се реализују у пуној мери и са несагледивом штетом.
3. *Право приступа информацији* – Чланом 15, ГДПР даје грађанима контролу над њиховим личним подацима укључујући и право увида у ове податке.
4. *Право да се буде заборављен* – Чланом 17. ГДПР даје грађанима контролу над личним подацима укључујући и право да се подаци обришу, уколико нису више неопходни за намењену сврху коришћења система.
5. *Субер-безбедност података* – ГДПР захтева од организација да имају свеобухватне процедуре које омогућавају да лични подаци остају под контролом организације сво време. Додатно, упади у систем и евентуална компромитованост ових података мора бити пријављена у року од 72 часа надлежном надзорном органу, именованом од стране државне власти.

У циљу заштите права на приватност Европски одбор за заштиту података (ЕДПБ) је на 17. пленарном састанку 28. и 29. јануара 2020. године усвојио смернице о обради личних података путем видео уређаја. Смернице се примењује у обради личних података видео уређајима и обухватају традиционалне и паметне видео уређаје.

---

communications sector (Directive on privacy and electronic communications); Official Journal L 201, 31. 7. 2002, 37–47.

²⁹ Више на: <https://gdpr-info.eu>, 23.09.2021

Компаније које послују у земљама Балкана а које у домену свог пословања користе видео надзор имају обавезу да своје процесе и процедуре ускладе са законском регулативом и ГДПР-ом.

6. ЗАКЉУЧАК

Примена видео надзора у савременим условима живота и рада јесте корисна и у великој мери неопходна. Чињеница да се његовом применом предупредује значајан број кривичних дела која за последицу имају материјалне, али и нематеријалне губитке указује на оправданост видео надзора. Предности видео надзора у том случају надмашују његове недостатке. Веома је важно да се приликом постављања камера то ради у складу са циљем, задацима и потребама јавне безбедности, али да се не ограничава испољавање спонтаности, мишљења и емоција појединаца. Исто тако појединци не треба да буду посебно забринути због присуства видео надзора уколико се понашају у складу са понашањем које је прикладно за јавна места.

У циљу заштите права на приватност неопходно је адекватно дефинисати појам приватности, прецизирати појам приватне сфере и донети закон којим би ова и те како важна и актуелна тема била регулисана. Промене и захтеви које намеће развој друштва подразумевају признавање нових права, а право настоји да одговори захтевима који се пред њега постављају.

Danijela PETROVIĆ, LL.D.

Assitant Proffesor

University of Pristina – KosovskaMitrovica, Faculty of Law

VIOLATION OF THE RIGHT TO PRIVACY BY VIDEO SURVEILLANCE

Summary

The application of video surveillance is becoming a part of everyday life. Numerous advantages in terms of preventive action on potential perpetrators of crimes or misdemeanors have influenced the widespread use of video surveillance and recording. The fact that personal data can be obtained by recording requires informing individuals that the space is under video surveillance. By posting camera pictures and the inscription that the space is covered by video surveillance, it is considered that everyone in the space is informed and has agreed to be filmed. If individuals are not informed about the existence of video surveillance, the right to privacy and claims for damages resulting from the violation of the right to privacy may be violated. It is important to point out that a large number of services are impossible to use if you do not want to be filmed. In that sense, the right to privacy is endangered, individuals are forced to agree to it, regardless of the fact that they do not want to be filmed. The existing legal regulations did not specifically regulate the violation of the right to privacy by video surveillance, but the protection of rights is exercised in accordance with the Law on Personal Data Protection. The analysis in the paper points out the necessity of adequate regulation of this area and through examples from court practice gives recommendations and guidelines for that.

Keywords: *right to privacy, video surveillance, human rights, damages.*

ЛИТЕРАТУРА

Alexandrie G., Surveillance cameras and crime: a review of randomized and natural experiments, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, Volume 18, 2017 - Issue 2, 210-222.

Batrićević A., Stepanović I., Видео надзор, безбедност и право на приватност у затворима, *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja* 2020/Vol. XXXIX/2-3/27-44;

Bickel R. D., Legal Issues Related To Silent Video Surveillance The Security Industry Association and The Private Sector Liaison Committee, Washington, 1999;

Bueckert R. M., Electronic Employee Monitoring: Potential Reform Options, *The Law of Employee Monitoring in Canada*, Lexis Nexis Canada, 2009, 99–115;

B. C. Welsh, D. Farrington, Crime prevention effects of closed circuit television: a systematic review, 2002, 6-7.

Brandon C. Welsh & David P. Farrington Public Area CCTV and Crime Prevention: *An Updated Systematic Review and Meta-Analysis*, *Justice Quarterly*, 2009, 26:4, 716-745;

Gidens E, *Odbegli svet*, Stubovi culture, Beograd 2005, 60;

Димитријевић В., Видео-надзор у јавном и приватном простору, *Правни записи*, Правни факултет Универзитета Унион у Београду, 2010, год. 1. бр. 2, 390-399;

Жарковић И., Мере електронског надзора запослених и право на приватност на радном месту, *Журнал за криминалистику и право*, 2015;

Кнеппер Р., How Situational Crime Prevention Contributes to Social Welfare, *Liverpool Law Rev*, 2009, 30 (1), 57-75;

Matchett, A. R., *CCTV for security professionals*, Burlington: Elsevier Science, 2003, 236;

Snouden E., *Trajno zabeleženo* (drugo izdanje), Vulkan izdavaštvo, Beograd, 2020, 208;

Анализа процене утицаја на заштиту података о личности коришћењем система видео надзора Министарства унутрашњих послова Београд, новембар, 2019;

Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data; Official Journal, L 281, 23. 11. 1995, 31–50;

Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002. concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications); Official Journal L 201, 31. 7. 2002, 37–47;

Закон о заштити података о личности, „Сл. гласник РС“, бр. 87/2018;
Закон о заштити државне границе “Службени гласник РС”, бр. 97 од
27. октобра 2008, 20 од 24. фебруара 2015 - др. закон

Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским
приредбама ("Сл. гласник РС", бр. 67/2003, 101/2005 – др. закон, 90/2007,
72/2009 – др. закон, 111/2009, 104/2013 – др. закон и 87/2018).

<https://www.blic.rs › vesti › beograd › u-beogradu-su-p, 15.09.2021>

<https://www.vox.com/recode/2020/6/10/21287194/amazon-microsoft-ibm-facial-recognition-moratorium-police, 20.09.2021>

<https://www.forbes.com/sites/korihale/2020/06/15/amazon-microsoft--ibm-slightly-social-distancing-from-the-8-billion-facial-recognition-market/?sh=476878014a9a, 20.09.2021>

<https://www.theguardian.com/technology/2020/jun/10/amazon-rekognition-software-police-black-lives-matter, 20.09.2021>

<https://www.libertyhumanrights.org.uk/issue/liberty-wins-ground-breaking-victory-against-facial-recognition-tech/, 20.09.2021>

[Sve što treba da znate o video nadzoru na poslu, <https://poslovi.infostud.com › savet, 20.09.2021>](Sve što treba da znate o video nadzoru na poslu, https://poslovi.infostud.com › savet, 20.09.2021)

<https://gdpr-info.eu, 23.09.2021>

<https://www.ekapija.com › news › oprezno-sa-video-nadzorom, приступљено 20.09.2021>